

DOKTER ZANENHOF EN HET NATIONALITEITENPROBLEEM.

Het is niet te verwonderen dat de auctore van Esperanto, die om zich heen menschen van verschillende naties niet alleen samen zag leven, doch gedurig aan ondereen zag vechten; die door een Hebreuwsche nationalistische liga aangezocht werd deel er van uit te maken om de belangen der Joden te beschermen, wat hij overigens weigerde (de redens later); het is niet te verwonderen dat hij over het nationaliteiten vraagstuk veel nagedacht heeft en in enkele geschreven stukken een bepaalde thesise als de oplossing er van voorstond.

Doch laten wij eerst een duidelijke begripsbepaling vormen. Het nationalisme als de leer welke verkondigt dat volstrekt ieder volk in algheele onafhankelijkheid van gelijk welk ander volk, zijn eigen staat uit te bouwen heeft, is voor zoover wij weten pas in de laatste jaren ontstaan, bij enkelen slechts, hier te lande.

Voordien en in de heele XIXe eeuw dekte het begrip "nationalisme" twee inhouden, die heel wat anders waren. Ofwel bedoelde het het streven naar voorrechten op andere naties en in dat geval is het woord "imperialisme" eigenlijk het eenig juiste. Ofwel verstond men onder "nationalisme" een op de spits drijven van alles wat der eigen natie is. Het spreekt van zelf dat allebei verwerpelijk zijn. De eerste voru, onvoorwaardelijk. De tweede omdat, gezien zooals de mensch is, dit steeds aanleiding zal geven tot onderlinge ruzies tusschen de volkeren en gezien het belet dat tot stand zou komen deze ideale toestand die hierin bestaat dat iedere natie, net zooals ieder individu, zich zou gedragen volgens de wetten der Kristelijke zedelijke leer. Het is daarom dat Zanenhof kon sfhrijven: "Het is waar dat jet nationalisme van onderdrukte volkeren - als een natuurlijke reactie van zelfverdediging - veel meer te verontschuldigen is dan het nationalisme van verdrukkende volkeren; maar, indien het nationalisme van sterken onedel is, dan is het nationalisme van zwakken onverstandig."

Hij wilde alleen maar werken voor een volstreekte algemeene menschelijke rechtvaardigheid boven de naties uit.

In dit verband zag de uitspraak van de groote Indische dichter Rabindranath Tagore aangehaald worden: "Ik ben bereid mijn land te dienen, doch mijn vereering gaat alleenlijk naar het Recht, dat veel grooter is dan mijn land". Daarom geloofde hij aan zijn Hebreuwsche volk veel meer dienst te bewijzen niet niet nede te doen in de Hebr.-nationale Liga.

Doch het verschil tusschen onze opvatting en die van Dr. L.L. Zanenhof gaat nog veel dieper. Wij beschouwen de verschillende naties of volkeren als natuurgegevens. Dr. Zanenhof niet.

Wij zien evident dat de mensch een sociaal of gemeenschapswezen is. Dat hij de gemeenschap noodig heeft en op de gemeenschap aangewezen is. Wij gelooven daarom dat de mensch door xxx zijn schepper geschapen is in een aantal verbanden d.i. natuurlijke gemeenschappen of cellen, in dewelke en langs dewelke hij het best tot de volle ontplooiing van zijn eigen persoonlijkheid komt. Zoodat men den mensch schade gaat andoen en hem belemmeren in zijn ontwikkeling als men die natuurlijke verbanden zou trachten te vernietigen. Een dezer verbanden is de familie. Ten ander is het volk of de natie. De geschiedenis leert trouwens wat al onheilen den menschen overkomen als men die verbanden niet respecteert. Zanenhof had het anders op. Al die verschillen zijn eigenlijk, au fond, van geen tel. Lichamelijke verschillen bestaan ook in den schoot van één en hetzelfde volk. De rassen zijn reeds ten zierste ondereen vermengd. Een al de rest zou, door een cultureele gelijkmaking reeds na enkele jaren uitgevraagd zyn. Evenwel wil hij er niet naar streven de verschillende nationale talen te doen verdwijnen. De praktische geest van Zanenhof? Of tegenspraak met zijn eigen theorie?

Het spreekt dan ook van zelf dat Zanenhof het principie volgens het welke een bepaald land geheel en onverdeeld aan dat bepaald volk moet behooren en dat de vreendelingen, die er in gehuisvest zijn, onder de wetten der gastvrijheid vallen, niet kan bannen.

In feite, gezien de huidige chaotische toestand in veel landen, op dit gebied, kan het doorvoeren van dit principieel zeer veel moeilijkheden meebrengen. Als een deel van een land sinds eeuwen aan een bepaald volk ontrukkt is, zoodat men niet te juist meer weet waar de oorspronkelijke grenzen strekten, hoe daar een juiste oplossing in te brengen?

Is het dan niet best eerder praktisch te werk te gaan en slechts die gebieden op te eischen die zonder de minste twijfel eens tot het eerste land behoord hebben en waar dan nog de taal der ontrukten de streektaal is? Als men anders te werk ging zou men de eene onrechtvaardigheid door een andere kunnen vervangen.

Als in een bepaald land verschillende volksgroepen zoodanig vertegenwoordigd zijn dat men niet moete een meerderheid kan bestaigen, is dan het enig mogelijke niet een overeenkomst?

"Ieder land moet moreel en materieel volledig gelijkberechtigd aan al zijn zonen behooren" zegt Zanenhof. Dat moet tot het uiterste en tot in de minste details doorgevoerd worden. Daarom moeten bvb. de namen der meeste landen veranderen. De naam "Rusland" geeft te veel het gevoel dat de Russen het dominerend element zijn en de Letten, Polen en Estoniërs de gedomineerden. Goede namen zijn bvb. : U.S.A., Brazilië enz.. ook "België" want dat duidt niet de naam van een volk aan. Evenwel niet in den vorm van "Belgije" want "Belgoj" bestaan er niet.

In een oproep tot de diplomaten stelde hij voor dat de volgende wetten onder internationale waarborg zouden geplaatst worden :

- 1.- Ieder rijk behoort moreel en materieel aan zijn natuurlijke en genaturaliseerde inwoners welke taal, godsdienst of veronderstelde afkomst zij ook mogen hebben. Geen enkele staat in het rijk moet grootere of kleinere rechten of plichten hebben dan de andere staten.
- 2.- Iedere rijksgenoot heeft het volle recht deze taal of dat dialekt te gebruiken welke hij wil, en deze godsdienst te belijden welke hij wil. Slechts in de publieke instituten, die niet speciaal voor één staat bestemd zijn, moet die taal gebezigd worden, die door een gezamenlijke overeenkomst der rijksgenooten, aangenomen is als de rijkstaal. In deze politieke inrichting en die heel speciaal een lokaal of plaatselijk karakter hebben, mag een andere taal in gebruik zijn in plaats van de rijkstaal, indien niet min dan de 9/10 der stedelingen daartoe hun toestemming gegeven hebben. Maar de rijk- of staats taal moet aanzien worden niet als een vernederende aandeel netwelk de overheerschte staten schuldig zijn aan de overheerschende staat, doch alleen als een door eigen wil bepaalde opportunistische toegeving van de minderheid aan de meerderheid.
- 3.- Voor alle onrechtvaardigheden die in een rijk gebeuren, is de regering van dat rijk verantwoordelijk voor een konstant heel-Europeesch tribunaal opgericht in overeenkomst met alle Europeesche rijken.
- 4.- Ieder rijk en iedere provincie moet niet de naam van een of andere staat dragen, maar slechts een neutraal-geographische naam, aangenomen in overeenkomst met alle rijken."

De status sub I zou uiterst voordeelig zijn voor de Joden waartoe Zanenhof behoorde. Doch dat volst at niet om hem, wiens leven vlekkeloos gebleven is, te verdenken een handlanger te zijn van het internationale Jodendom. Die aanstonds en dan nog zonder voldoende reden het slechtste van iemand beweert, bewijst daarmee alleen maar zijn eigen slechtheid.

Sub 2 doet ons denken aan de hier zo beruchte "liberté du père de famille" Wij weten er alles van. En kwestie van de rijkstaal. Hoe zou men dat hier in het Belgisch staatsverband geregeld hebben waar de meerderheid Nederlandsch is, terwijl, alleen van uit praktisch-zakelijk oogpunt, het Fransch de rijkstaal had moeten zijn. Doch alles komt per slot van rekening hier uit voort: "Wij hebben een ander conceptie dan Zanenhof van het gegeven 'Volk'. Wij beschouwen het als een natuurgegeven, net zooals de familie een natuurgegeven is.

Punt 3 : is in principieel natuurlijk ideaal. Doch dat alles blijft totaal gescheiden van de Esperantobeweging en de "Internationale Ideo" zooals Zanenhof het meermaals uitdrukkelijk verklaarde. En toen hij meer uitgesproken voor de hierboven geschetste ideeën uitkwam, zooals ook voor zijn godsdienstige ideeën, trok hij zich als officieel of als gesignificeerd persoon uit de Esperantobeweging terug.

Toch blijft hij als een lichtende ster aan onze hemel, als een voorbeeld voor ons allen omdat hij ons gaf zijn ideaal leven en hoogstaande persoonlijkheid, de Esperantototaal en de "Internationale Ideo".

(Drs. Fernand ROOSE)

SKRIBTALENTOJ DE NIAJ GELEMBROJ: - "PRI ARTO"

Enkonduko : Tre ofte okazas ke personoj kiuj ekz. iras al ekspozicio de pentraĵoj humile konfesas ke ili ne scias ĉu la montritaj verkoj estas vere belaj, ke ili ne komprenas la arton. Ankaŭ multaj studentoj ne scias en kio vere konsistas la arto. Oni tuj rimarkas tion kiam oni ilin aŭdas diskuti pri tiu temo. Estas tial ke ni volas doni kelkajn ideojn pri "arto".

1) La subjekto : Ni unue donas kelkajn pensojn pri la persono kiu staras antaŭ artaĵo. Kaj en lia sinteno je la artaĵo ni faras distindon. Ni distingas la komprenon de la artaĵo kaj la ĝuon pri artaĵo.

A/ Kompreni : por kompreni ni devas koni la signifon de la artaĵo. Tiu ekkono fariĝas laŭ du manieroj. Au oni sentas ĝin spontane, per la intuicio. Se tio ne okazas, oni devas ekkonila signifon de la artaĵo per la esploro kaj la lernado de la diversaj cirkonstancoj en kiuj la artaĵo ekzistis : la historiaj aŭ geografiaj, filozofiaj, psikologiaj, personaj kaj eble ankoraŭ aliaj cirkonstancoj. Kutime ankaŭ manieroj influas sur la homo. Preskaŭ ĉiam la ekkono de la cirkonstancoj, la ekkono de la historiko (= la historia evoluo kiu kondukas al la kreado de tiu artaĵo) de ĝi, pligrandigas la intuician komprenon de la artaĵo. Ofte okazas ankaŭ ke oni tute ne intuicie komprenas artaĵon. Sed kiam oni lernas la historikon de ĝi, oni subite sentas ke la lumo venas en la intuicio kaj tiam oni ankaŭ intuicie komprenas. Ekzemploj : oni povas intuicie kompreni la arton de Greka Dorika templo kiam oni estas sub la impreso de la peza seriozeco, graveco, preskaŭ pesimismo kiu elradias, kiu kovras tiun sobran angulon, multpezan stilon. Tamen vi pli bone komprenos ĝin kiam vi konos la cirkonstancojn ekz. kiam vi konos la filozofion de la unuaj Grekoj.

Povas esti ke iu tute ne komprenas la poemon "Het Vensterluik" de Karel van den Oever, sed kiam oni klarigos ĝin al li ke li samtempe ankaŭ intuicie komprenos ĝin. La klarigo halformis lian intuician komprenon.

La intuicia kompreno fariĝas kiam la intelekta klareco estas iugrade sur la nivelo de la ecoj kiuj estas en kaj radias el la artaĵo.

(daurigota - verkis per la revuo Drs. Roosc)

& & & & & & &

WAT IS DROELEN ? door Alfons NOREG (3de vervolg)

1. Het symbolisme van den droom : - De droom is een uiting van het onderbewuste word er reeds betoogd.

Die uiting evenwel lijkt soms onlogisch, verward, onbegrijpbaar. Elk van U heeft wellicht een vage herinnering aan een wilden droom waar de beelden elkaar in een wirwar van beweging elkaar opvolgden zonder schijnbaar logisch verband en waaraan U bij het ontwaken vergeefs hebt gedacht een beteekenis te hechten. Ware "waanzin"-dromen.

Nochtans blijft elke droom, als uiting van het onderbewuste een verklaring, in innige betrekking met ons innerlijk zieleleven, toebedeeld.

Waarom begrijpen we deze dromen niet ? Ofwel verzet ons geweten zich tegen een begrijpen ofwel zijn wij niet ingewijd in de taal van het onderbewuste. a) ons geweten verzet zich tegen het begrijpen :

De verklaring van de droom is voor ons persoontje zoo nadeelig dat wij die met onze hoogwaardige wil als "onmogelijk" verwerpen. Vooral waar het gaat om misdadige of sexueele motieven, achten velen zicht te goedvoor zulke "laag-bij-de-grondsche" gedachten. Doch bij een grondige en oprechte zielsanalyse zal steeds een kern van waarheid aan deze voorstellingen moeten toegelikt worden. Men droomt zecals men in wezen is. Om dit te erkennen hoeven we mispleetste eigenwaan af te leggen en kunnen zoo gewaarschuwd door onze droomvoorstelling de eerste klemen van verkeerde neigingen nog tijdig onderdrukken.

b) de taal van het onderbewuste is ons niet duidelijk.

Wanneer dichters onder invloed der inspiratie schrijven gebruiken ze wonderlijke beelden als symbolen van hun gedachten. Deze "woordsymboliek" is min of meer geproponeerd volgens de literaire richting van den kunstenaar. Zoo het "Ego Flos" van Guido Gezelle.

Ik ben een blomme
en bloei voor Uwe oogen,
geweldig zonnlicht....

(De blomme wordt hier als symbool voor de dichtersziel gebruikt bloeiend voor het geweldig zonnlicht (Godheid)).

Zoo ook het aanhoudend symbolieke in Gürter's "Mei" of volgens Verwey's meening die ik bijtrod, de symboliek in Hegenscheidts "Starkadd". Evenwel moet hier gezegd dat in laatste dichtwerk Verweylen noch in den opzet noch in de bijzonderheden een symbolisch karakter ziet.

Ook in de dagelijksche omgangstaal gebruiken we "woordsymboliek". Een vrouw noemt men een kat of een slang; een man een "beer" of een "e-zel". In den droom nu worden uitsluitend beelden gebruikt als uitdruk- kingsmiddel want het beeld is de oertaal der ziel.

Wanneer een bepaalde vrouw in ons leven als een hinderpaal optreed kunnen we van een kat droomen die ons krabt of een slang die ons bijt of wurgt. Ongetwijfeld moet dan deze droomvoorstelling met bewuste vrouw in verband gebracht worden.

Droomboeken zijn meestal een verzameling van zulke symbolen (paarden, katten, rook, vechten, soldaten enz.) waaraan een uitleg wordt verstrekt.

Het zou naïef zijn droomen te verklaren aan de hand van een droomboek. Eerstens zijn ze volstrekt niet wetenschappelijk opgesteld; tweedens verschilt de betekenis van elk symbool van persoon tot persoon.

Men vindt een kat lief (bij vrouwen) of vervelend (bij mannen), een paard edel (mannen) of schrikwekkend (vrouwen) enz. al naar innerlijke gesteldheid.

Eveneens moet droomuitleg door waarzegsters of kaartlegsters verwor- pen worden daar deze ofwel niet wetenschappelijk geschoold of algemeene verklaringen gebruiken.

En toch kan door een buitenstaander een droom worden uitgelegd. Dit vereischt evenwel psychologisch inzicht, geschooldheid op zoekkundig ge- bied en een vertrouwd omgang en inzicht in het diepste zieleleven van den.....patient.

Hoe kan men zelf de "droomsymboliek" ontvangen? Volgend procédé kan aangenomen worden onder vele andere. Het voornaamste bij het ontwaken is de droomdetails niet te vergeten. Daarxtoe volstaat het dadelijk naar te schrijven wat men gedroomd heeft.

Vervolgens onderlijnt men de hoofdwoorden in de droomen, plaatst die in een kolom onder elkaar en voegt daarnaast elk substantief der indruk die het op het oogenblik zelf verwekt. Ik herneem het hierboven aange- haald voorbeeld met de vrouw.

In droom : In een tuin wordt ik door een slang overvallen die mij on- strengelt. Ik tracht met een mes die slang te doden doch steeds nauwer sluiten de ringen zich toe tot ik stik.

Bij het ontwaken : schrijf de droom neer en onderlijn de treffende woor- den en plaatst ze in een kolom. Daarnaast de overeenstemmende waarden die mij invallen op het oogenblik zelf.

tuin: vestingen	dooden: lijk - koud
slang: vrouw	ringen: trouwen - verloven
onstrengeld: onarmen	stik: gedwongen - gebonden
mes: vechten	

Het gaat hier om volgend avontuurtje: Een meisje (slang) dat ik be- geer (omstandigheden) maakt wandelingen (tuin) met mij. Ik lig overhoop met mijz lf (mes) zoo ik haar hebben wil (ringen) of niet want ik weet dat ik dan niet meer vrij zal zijn (stik). Ik voel haar nabijheid als iets drukkends. Mijn conclusie is dan ook dat ik van dit meisje moet af- komen (dooden).

Er ligt ook een waarschuwing in dezedroom: zoo je voortgaat met dit meisje zal je spijs je pogingen stikken: d.i. gedwongen, gebonden wor- den, er niet meer van af kunnen.

Er hoeft evenwel niet veel onzichtigheid met deze methode te werk ge- gaan daar onbesuisd redeneeren tot valsche oordeelen kunnen leiden. Hier geldt ook den gulden regel der "middelen weg".

Een buitenstaander met levenservaring en zielskennis zal hier als "leider" met veel succes kunnen optreden.

Denkt steeds hieraan: een droom is nooit onzin; er steekt steeds lo- gica in de symboliek.

(wordt vervolgd - Fons MORRO)

& & & & & & & &

PATO DE LA SERIOZA LABORO- Studiehoekje. (vervolg uit het Aprilnummer)

.....Het achtervoegsel iği beteekent, zooals bekend: worden of zich in den toestand van het grondwoord brengen. aldus: sidiği: iği sidi = wor- den zitten: s'asseoir = zich zetten. Hetzelfde als sidigi sin. Nu ver- staat ge dat na sidi het iği geen "vin" meer moet volgen. Sidiğu = word zittend. Ga zitten.

De zin is volledig. Hoogstens kan nog goed zijn de vorm: sidiğu vi met "vi" als onderwerp van die zin. "Gij, gaat U zitten".

De vorm "vidu" alleen, vermits het beteekent "zit" "zit neer" komt dan neer overeen met het Nederlandsch "wees gezeten". aldus zijn de volgende 4 vormen goed en geen andere: 1. sidiğu 2. sidiğu vi 3. sidigu vin 4. sidu.

Kian jen tombu ? Mizeru, senflora...
 Kial forgesas ĝin nano bonkora ?
 Ple ĝin gardas fidelaj anikoj:
 Ŝtono, krucoeto kaj kelkaj salikoj.

Cio forpasis... ĉu iu suferis ?
 Kian la ĉerko en ter' malaperis ?
 Eble suferis per kora larmeto
 Eble nur blovis aŭtuna venteto.

Cio finita... Nek ĝoj', nek doloro
 Ne plu atingos sentemon de l'koro
 Kiu sopiris, esperis, batalis,
 Eble por vero kaj ano mortfalis.

Ĉiuj forgis pri l'vivo finita,
 Iam bonvena, ŝatata, amita...
 Ple ĝin gardas nun veraj anikoj:
 Ŝtono, krucoeto kaj kelkaj salikoj. (B. Giedra)

=====

ANGULO DE LA SERCELULOJ: -x Por la monato Majo la geanoj foje klopodu
 fari nen enigajn kiu ajn. Ili ensendu la taskoj al la prizorganto de la
 rubriko, ISERENTANT R., Pottenmakersstraat 20, Brugge, kiu juĝos pri la
 taŝgeco kaj aperigos la bonajn taskojn en la sekvontaj numeroj. Mi aten-
 das multajn ensendaĵojn de la geanoj ĝis fino de la monato Majo.
 Do al la laboro kaj multe da sukcesoj.

GRUPA VIVADO : - Het bestuur van onze groep "PACC kaj JUSTECO" is zoo
 gelukkig te kunnen mededeelen dat de sekretaris der groep, ISERENTANT
 Roger, op 15 Mei a.s. te Wetteren in het huwelijk treedt met Mejuffer
 SCHEPENS blanche dezer stad. Het Bestuur wenscht in naam van alle leden
 zijn sekretaris van harte geluk.

Het nieuw adres van onzen sekretaris zal vanaf 15 Mei 1943 luiden: ISE-
 RENTANT Roger, Steenweg op Blankenberge n° 86, Brugge.

AAN DE LIEFHEBBERS VAN UITSTAPJES: - De warme dagen zijn in 't verschiet
 en derhalve denkt ons bestuur er aan van weldra terug uitstapjes in te
 richten 't zij te voet of per fiets. Dat alle leden zich trachten te
 schikken om de aangeduide datum vrij te houden en te kunnen deelnemen.
ZESDAAGSCHE FIESTOCHT NAAR DE ARDENNEN : Hebben de liefhebbers er reeds
 op gedacht schikkingen te treffen met het oog op deelname aan de fiets-
 tocht door de Belgische Ardennen welke onze groep inricht voor midden
 Augustus ? Het wordt zoo stil aan tijd dat eventuele deelneem(ers)sters
 hunne namen opgeven aan den leider, ISERENTANT Roger.

- Zonder tegenbericht, 't zij dat er uitstapjes gehouden worden of er
 een week geen vergadering is om een of ander reden - worden de weke-
 lijksche vergaderingen nog steeds gehouden den Donderdag van 20 tot 22
 uur en de Zondagsamenkomsten om 10 uur. Tracht steeds zoo talrijk moge-
 lijk op te komen.

8888888888888

AUSKULTU AL FAJLĀJ AŬTOROJ :

- Kian la ano forflugas, ĝi alprenas nenaturajn interrilatpassiojn. (W. Shakespeare)
- Nova ano ĉian plimalnodas la malnovan ligilon. (Euripedes)
- La plej granda feliĉo, post tiu de ne esti naskita, estas tiu de kiel eble plej june morti. (Aischulos)
- La mondo nur kliniĝas antaŭ la portoj de plenumitaj faktoj. (Dr. I.L.Janenhof)

KIEL ONI ĜIN ESPERILAS EN ESPERANTO ?

- Al du sinjoroj samtempe oni servi ne povas - al - per unu ŝtono oni du jetojn ne faras (Men kan geen twee heeren dienen)
- Novaj sinjoroj, novaj vortoj - (Nieuwe meesters, nieuwe wetten)
- Kia reganto, tia servanto - (Zoo heer, zoo knecht)
- Iro akra fajro estas sen jaŭro - (stronge heeren regeeren niet lang)
- De la konenco ĝis la fino - (Van A. tot Z.)
- Ĉian batali la saman antaŭson - (Iener op hetzelfde aarbeeld slaan)
- Ne ĉia estas la ŝevalo, nun ne tuĝas ĝia folo - (De zaak belangt niet aan).

X X X X X X X X X X X X X X X X X X
 X X X X X X X X X X X X X X X X X X
 X X X X X X X X X X X X X X X X X X